

T. J. Millner

PETER SAGAN

TOURMINÁTOR

Peter Sagan: Tourminátor

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

x·y·z

NAKLADATELSTVÍ

T. J. Millner

Peter Sagan: Tourminátor – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

T. J. Millner
PETER SAGAN: TOURMINÁTOR

T. J. MILLNER

P E T E R
SAGAN

TOURMINÁTOR

Danielu Farkašovi

„Já vyhrál jen svými schopnostmi.“
Marco Pantani, vítěz Tour de France

Copyright © T. J. Millner, 2017

Translation © Jiří Žák, 2017

Photo © ČTK/Červený Michal, ČTK/AP/Andrew Medichini,

ČTK/imago sportfotodienst, ČTK/ZUMA/Yorick Jansens,

ČTK/Luprich Andrej, ČTK/AP/DOMINIC FAVRE

© Adam Hodges, Pierre Jean Durieu, Dana Gardner, Radu Razvan,

William Perugini/Shutterstock.com

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2017

ISBN tištěné verze 978-80-7505-759-4

ISBN e-knihy 978-80-7505-784-6 (1. zveřejnění, 2017)

KAPITOLA PRVNÍ

Vítěz

PODÍVEJTE SE NA TOHO KLUKA, utíkajícího ulicemi žilinské čtvrti Bôrik. Je mu necelých pět, nohy se mu jen míhají nad rozpáleným asfaltem, modré oči mu září a světlé vlasy ve větru poletují. Nespouštějte z něj oči. Je z rodu vítězů. Je z rodu šampionů.

Tady se ostatně vítězové a šampioni rodili odedávna.

A taky zbojníci.

Město Žilina, jehož pomyslné hranice tvoří linie hor Malé Fatry, Kysucké vrchoviny, Súľovských a Strážovských vrchů a Javoriny, má takovou moc. Ne nadarmo se nedaleko odtud narodil

Jánošík. Symbol, který si v srdci nosí snad každý žilinský kluk.

Však jsou taky jejich kolíčky střeženy pyšnými hrady Strečno, Lietava či Orava. Nejsou sice ze Žiliny vidět, ale v kolektivním povědomí zdejších lidí jsou vepsány odedávna. A ostruha vrchu Klak nad nedalekým Fačkovským sedlem se vrývá do modrého nebe a provází na cestě ptáky.

„Zalet' sokol, biely vták...“, zpívá se v jedné slovenské národní písničce.

Ale město Žilina, v němž naše vyprávění začíná, má momentálně jiné starosti. Spolu s celým Československem se teprve před pár lety do-mohlo svobody. Rodí se tu nové myšlenky. Moderní myšlenky. Převratné ideje, z nichž povstalo samostatné Slovensko. Vlajka vlající nad státními budovami vedle žlutozelené vlajky Žiliny je sice stále červeno-modro-bílá, ale místo modrého klínu se na ní skví slovenský znak.

Je v něm uložena pýcha této země. Pýcha Jánošíků.

Však si sami potichu řekněte to jméno – Žilina. Na patře se vám rozplyne jako voda, kterou do Váhu přinesla Kysuca.

Ale Žilina se nezastavila v čase. Je to moderní, rozvíjející se město. Čtvrté největší na celém Slovensku. Ve čtvrti Bôrik, kde náš hrdina žije, sice ještě nestojí obytný komplex Amfiteáter, který v budoucnu vzbudí tolik rozporuplných reakcí, ale i tak se už město drápe vzhůru a vedle Mariánského náměstí s arkádovými domy s podloubím, které si uchová venkovský a trochu maloměstský vzhled, už vzniká nové, moderní centrum, na které budou Žiliňané tak pyšní.

Tohle všechno však náš kluk neví. Ještě ho to nezajímá. Má dost svých snů.

Běží.

Dal si za cíl konec slepé ulice, v níž bydlí. Dnes k němu doběhne rychleji než včera a zítra rychleji než dnes. A pozítří už cíl posune o pár metrů dál. Do další ulice. A pak ještě a ještě dál.

Však jsme už řekli, že je z rodu vítězů.

Nohy mu jen kmitají.

A brzy šlápnou do pedálů.

KAPITOLA DRUHÁ

Tak máme dalšího kluka

„TAK MÁME DALŠÍHO KLUKA,“ povídá Lubomír Sagan a ztěžka dosedne za kuchyňský stůl v žilinské čtvrti Bôrik, kde budou mít s manželkou Helenou malý krámeček s potravinami.

Venku se žení všichni čerti, mrzne a Rozsutec oblékl huňatou sněhovou čepici. Po Váhu plují kry a horní tok Rajčanky u Rajeckých Teplic zamrzl a kluci se tam prohánějí na bruslích. Z termálních pramenů stoupá pára.

Figurky v rajeckém betlému ještě voní vánočním cukrovím a na strmém svahu pod hradem Lietava bobuje celá Žilina.

Je 26. ledna 1990 a Lubomír Sagan se právě vrátil z městské porodnice.

„Kluk, no! Za chvíli budeme mít celé fotbalové mužstvo,“ říká a na čele se mu dělají vrásky. S manželkou Helenou se rozhodovali, jestli tohle čtvrté dítě vůbec uživí a jestli se do dvoupokojového bytu vejdou.

„Necháme si ho?“ ptal se Heleny v těch posledních devíti měsících nesčíslněkrát.

„Bude to přece naše dítě,“ odpovídala Helena, ale nijak přesvědčivě se při tom netvářila.

A Lubomír potřásl hlavou.

A teď je kluk na světě.

Malému Jurajovi nejsou ani dva roky. Kouká na „otecka“ širokýma saganovskýmá očima. Lubomír vnímá jeho znepokojený pohled.

Pohladí ho po vlasech.

„Až vás bude jedenáct, víš?“

Juraj nechápe, ale na brášku se těší.

„Fotbal? Lopta?“ žvatlá roztomile slovensky.

Už jsou doma tři, bratr Milan a sestra Danka. Ale Danka si s ním kopat míčem nechce a Milan je starší o osm let a hrát si s takovým prckem mu připadá pod úroveň. Juraj si někdy přijde trochu odstrčený.

Jenomže když kluka z porodnice přivezou domů, nic s ním není. Juraj mu marně nosí k postýlce do ložnice balon a mluví na něj, Peter jen řve a řve a mamka Juraje z ložnice vždycky vyhádní, když ho chce nakrmit.

„Peter měl odmalička dar od Boha,“ vzpomínala maminka Helena mnohem později. „Kdyby dělal jakýkoliv sport, byl by v něm dobrý. Měl strašně ohebné kosti a vždy byl takový pevný a svalnatý. Ale když se má dítě narodit, nevíte, co z něj bude. Peter už byl čtvrtý v pořadí, a tak jsem se přece jen chvíli rozhodovala, co mám dělat. Tehdy jsme měli jen obývací pokoj a ložnici. První děti byly o deset let starší. Ale nakonec jsem se rozhodla a byla jsem ráda, i když jsem si tím přivodila spoustu práce. Jeden ještě na rukách, druhý v bříšku...“

No jo, jenomže to strašně dlouho trvá, než ten špunt vyrostе, říká si Juraj v duchu a trpělivě mu nosí míč, když Peter udělá první krůčky. A jaké je Jurajovo nadšení, když do „lopty“ Peter těma svýma baculatýma nožičkama poprvé kopnul.

„Budou z nás fotbalisti!“ oznámí pyšně tatínkovi Lubomírovi.

Žilina je totiž fotbalové město. Športový klub tady byl založen už na počátku 20. století. A ještě před druhou světovou válkou se stal dvakrát slovenským mistrem a po válce hrál v Československu jedenatřicet let první ligu.

Zrovna když se Juraj a Peter Saganové začali po ulicích Bôriku honit za tím kulatým nesmyslem, stal se Športový klub Žilina třikrát mistrem nově založené slovenské fotbalové extraligy a jména jako Stanislav Griga nebo Vladimír Kinier se nejen pro Žilinu stala legendou. Šestnáctiletý Marek Mintál, kluk „odvedle“, který už pomalu čeká na svůj první ligový zápas, se stal vzorem pro všechny žilinské kluky, ať už z Bôriku, Bánovej nebo ze Starého města, a stadion Pod Dubňou měl v žilinských ulicích stejný zvuk jako Stamford Bridge v Londýně nebo Camp Nou v Barceloně.

Kluci z Bôriku se sice museli spokojit s pláckem za domem, ale stejně to je vytouženější místo než všechny světové fotbalové stadiony dohromady.

A tak tam Juraj a později i maličký Peter čtali a čtali až do dne, kdy tatínek Lubomír přivezl z města Jurajovi něco, co vypadalo jako...

Peter se zastavil. Poulil oči na tu zvláštní věc, která v odpoledním sluníčku jen zářila, měla dvě kola, dvě brzdy, řídítka a na nich krásný zvonek se čtyřlístkem,

„Co je to?“ zeptá se a nemůže se tím pohledem nasytit.

„Bicykel!“ odpovídá Juraj pyšně.

KAPITOLA TŘETÍ

Kolo

KDE SE VLASTNĚ TENHLE BICYKEL VZAL?

A protože nám asi Juraj Sagan neodpoví, musíme se poohlédnout jinde. Kolo totiž bude v tomhle příběhu hrát jednu z nejhlavnějších rolí, a tak si ho prostě musíme představit. Pojedeme na něm celým naším příběhem.

Na začátku byl samozřejmě, ostatně jako vždycky, nápad.

To vám takhle jednoho krásného dne sedí u okna svého rodového sídla poblíž německého Mannheimu (jiné prameny uvádějí Karlsruhe; vidíte, jak je náš nový dopravní prostředek rychlý,

rázem nás dokáže přenést o víc než šedesát kilometrů dál, a to se ještě pořádně nerozjel) jistý dvaatřicetiletý muž, vystudovaný architekt i lesmistr, amatérský vynálezce s dlouhatánským jménem Karl Friedrich Christian Ludwig svobodný pán Drais von Sauerbronn a láme si svou ušlechtilou šlechtickou hlavu nad setsakramentsky složitým problémem. Čím by mohl nahradit koně? Píše se rok 1817, Evropa se teprve vzpamatovává z napoleonských válek, kdesi ve vzdálené Indonésii vybuchla jakási sopka a kvůli tomu došlo ke změně klimatu, vypukl hladomor a koně se zkrátka stali pronásledovaným druhem.

„Co kdybych vynalezl stroj poháněný lidskými svaly?“ napadne milého pana von Drais. „Mohl bych sedět v sedle jako na koni a odrážet se nohama!“

A protože má tenhle synek nejvyššího bádenského soudce odjakživa zvědavou mysl a zároveň praktickou povahu a dokáže nápady dovést do konce, vydá se za místním truhlářem a – světe, div se – za pár dní je *Laufmaschine*, jak tomu zvláštnímu stroji začne říkat, na světě.

A při první jízdě vzbudí senzaci.

Však ještě aby ne! Poslyšte, co o něm napsal dobový tisk:

„Na těžkém dřevěném podstavci, opatřeném dvěma dřevěnými koly, jest připevněna poduška, jež má představovati sedadlo. Ruce jezdcovy spočívají při jízdě na tyči, jíž lze řídit přední kolo. Aby se tento stroj uvedl do pohybu, nutno se odrážeti nohama od země. Lze si představit, že jízda na tomto těžkém stroji, silně se otrásajícím při každém nárazu, není žádným požitkem.“

Žádný požitek to jistě nebyl, ale milý pan von Drais se při následující jízdě v lázeňském městě Baden-Badenu řítil závratnou patnáctikilometrovou rychlostí a srdce všech dobrodruhů světa se rozbušilo silněji.

Laufmaschine je vedle Stephensonovy parní lokomotivy a zaoceánského parníku zkrátka dalším z divů moderního světa. Jen ten název je poněkud kostrbatý, že, *meine Herren?* Tak co kdybychom mu říkali podle vynálezce prostě *draisina*.

A protože z Mannheimu, potažmo z Karlsruhe, je to na hranici s Francií, co by kamenem dohodil,

a zbytek na *draisině* dojel, sláva tohoto podivuhodného stroje se brzy donese až do Paříže.

To už je vybavena táhlovým šlapacím zařízením, pohánějícím zadní kolo, které vyrobil skotský kovář Kirkpatrick Macmillan.

„*Mon Dieu*, to by v tom byl čert, abychom tenhle stroj nevylepšili!“ říká si v Paříži kovář Pierre Michaux synovi Ernestovi a pořád stroj obchází, měří a láme si hlavu.

„*Oui, papa*, ano, tati!“ Ernest nadšeně přikyvuje, neboť i on patří do velké rodiny dobrodruhů.

A dají se do díla. V roce 1863, tedy pouhých šestačtyřicet let po divoké jízdě pana von Drais, si nechávají patentovat stroj se šlapadly neboli pedály na předním kole a o tři roky později k němu přidávají brzdu a pak ho – k dosažení větší rychlosti – ještě zvětšují.

A když si svůj výtvar pyšně prohlížejí, papa Pierra něco napadne.

„Přece to nebudeme nazývat *draisina*! To nechme Němcům! Víš, jak se řekne latinsky rychlá noha? Tuhle mi to vyprávěl pan učitel. *Velex* je *rychlý* a *nohy* se řeknou *pedes*! Co kdybychom tomu říkali *velociped*?“

„*VELOCIPED?*“ opakuje Ernest nadšeně. „To se mi líbí!“

„Velociped už není hračkou, ale motorem člověka,“ napíše po pár letech americký deník *Boston Sunday Herald*.

Po Michauxových přijdou další a budou velociped doplňovat o nové a nové vymoženosti. V roce 1879 si nechal Angličan Henry J. Lawson patentovat řetězový převod na zadní kolo a začal svůj vynález vyrábět pod názvem bicyclette.

Nevíme, kdy se první bicykel objevil na Slovensku. Víme, že v Čechách z popudu několika nadšenců kolem bratrů Kohoutů vznikl v roce 1880 Český klub velocipedistů, jako vůbec první v celém Rakousku-Uhersku.

Jak jsme to říkali v případě *draisiny*? Z Prahy je to na Slovensko taky co by kamenem dohodil a zbytek dojel. Ale možná že první „bicykel“ dojel do Bratislavy a odtud pak dál do ostatních slovenských měst z Vídně nebo z Budapešti, na tom konečně nezáleží.

Ten bicykel, na který malý Peter Sagan s takovým nadšením hledí, už nemá s původní *draisinou*, velocipedem či s bicyclettem nic společného.

Tohle je zkrátka mistrovské dílo. Něco jako Michelangelo mezi koly.

Berany, galusky, ráfky, přehazovačka, vpředu dvoukolečko, vzadu trojkolečko.

„Na tom se jezdí?“ ptá se Peter ohromeně, ačkoliv kola zná a vídá na nich řadu kluků z okolí.

Ale tohle je zázrak. Kolo samozřejmě patří do výbavy skoro každé rodiny, ale ne každá rodina si může dovolit kvalitní značku. Krásná je historka slovenského šampiona Milana Dvorščíka, který svůj dětský sen stát se cyklistou prožíval ve vesničce Praznov u Považské Bystrice:

„Problémem bylo vůbec kolo koupit. Nebylo to jako dnes, kdy přijdete do obchodu a můžete si vybrat ze spousty značek. Navíc jsem se na kole naučil jezdit dost pozdě, až někdy ve čtvrté třídě. V sedmé třídě jsem začal toužit stát se závodníkem, ale závodní kolo jsem neměl. Jednou jsme se proto vypravili s dědou do Považské Bystrice za bicyklem. Jeli jsme autobusem už v pět ráno, abychom si mohli stoupnout do fronty na favorit, známé kolo s berany. Otvíralo se v osm, ale stejně jsme přišli pozdě a poslední favorit prodali lidem před námi. Další kola

PETER SAGAN: TOURMINÁTOR

měli přijít až za měsíc, takže jsem si koupil esku s rovnými řídítky.“

Tohle je sice kolo z druhé ruky, ale berany už má.

Peter má oči jako tenisáky.

„Jasně! Na tom se jezdí!“ odpoví pyšně Juraj a naskočí do sedla.

KAPITOLA ČTVRTÁ

Budu cyklista!

PETER MÍŘÍ NA STADION. Přes rameno má přehozené kopačky, které tatko koupil dole ve městě v bazaru kousek od Mariánského náměstí. Vykračuje si pyšně, vypíná hrud' a pokukuje po kolemjdoucích, jestli se na něj dívají. Aby ne! Jde na první fotbalový trénink.

„Co umí Marko Mintál, budu umět určitě taky!“ řekne Peter předchozí večer pod duchnou Jurajovi.

„Ten když do toho pořádně kopne, dokopne až do Prahy!“ říká Juraj a potají se culí.

Peter se pohoršeně vztyčí.

„A já až do Ameriky!“ zvolá furiantsky a v hlavě už slyší burácení fotbalových stadionů.

„Jsi hroznej strážlík,“ prohlásí trenér, když Peter v bílém tričku, dlouhých červených trenýrkách a modrých kopačkách pyšně vběhne na hřiště. Chvilí na něj kouká a pak zavrtí hlavou. „Dobře, tak to zkusíme. Hej, Karole! Postarej se o toho kluka!“

Karol je vysoký podsaditý chalan odněkud z Horného Hričova. Je o hlavu vyšší než Peter, stehna má širší než Peterův trup, na hlavě blondátého ježka a v očích mu plane škodolibost. Pochybovačně si toho prcka změří.

„Z tebe fotbalista určitě nikdy nebude!“ řekne s úšklebkem a pošle ho driblovat k postranní čáře. Peter poslechne, ale ať se snaží jakkoliv, Karol ho nenechá na pokoji

„Postav si ty kužely... zvedej vysoko kolena... hlava, koleno, nárt... neflákej to... zkus ten míč stopit... takhle ne, ty troubo... Ještě jednou! Dělej! Dělej! Dělej!“

Peter má propocené tričko, sotva popadá dech a v uších se mu pískání Karolovy píšťalky proměňuje v ječení sirény. Když se vrací domů na Bôrik, nohy se mu třesou.

A večer pod peřinou potichounku pláče a snaží se to před Jurajem utajit.

Ve čtvrték ale zatne zuby a jde na hřiště znovu.

„Tys to nevzdal?“ křičí na něj Karol už od brány.

A všechno začne znovu.

„Hejbni sebou! Dělej! Ať to sviští na cvičišti!“

Když se Peter večer vrátí domů, nepláče. Počká, až si Juraj sedne v kuchyni ke stolu a začne psát úkoly, a potom potichu sejde dolů do chodby.

Ten zázrak tam pořád stojí.

Peter pohladí řídítka a rám, který se už sice neleskne novotou a sem tam se na něm najde nějaký škrábanec, ale stále je to nádhera. Juraj mu ho několikrát půjčil, ale on si ještě pořád netroufal posadit se do sedla a objet blok. Jen si vždycky jednou nohou stoupl na šlapku a druhou se odrážel od země – jako u *draisiny*. Jako na dětském odrážedle. Na víc si netroufne.

„Neboj se!“ směje se Juraj, i když se v duchu strachuje, aby mu brácha to krásné kolo nerozbil. A běží za ním a přidržuje sedlo, aby Peter neupadl.

Peter se teď otočí dozadu. Z kuchyně je slyšet, jak maminka cinká nádobím, a otec šel někam do města. Juraj určitě sedí u stolu, vyplazuje jazyk

a počítá úkol z matiky. Peterovy oči se vrátí ke kolu. Natáhne ruce, vezme kolo za řídka a pomaličku ho vytlačí před dům.

Sluníčko se už začíná schovávat za obzor a na ulici zrovna nikdo není. Peter se opatrně rozhlédne, pak našlápne levou nohou na pedál, rozjede kolo, a když nabere potřebnou rychlost, přehodí pravou přes sedlo a už je nahoře.

Páni!

Vlasy mu rozcuchá vítr. Šlápne jednou, podruhé... Kolo ho poslouchá jako hodinky. Je to závratný pocit, sjíždět po svahu a pod sebou cítit ten nádherný blyštivý stroj. Galusky sviští po asfaltu. Domy se kolem míhají a svět je najednou v pohybu, jako kdyby se Země začala otáčet v rytmu Peterových nohou.

Večer si zaleze k Jurajovi pod peřinu.

„Tak co, dokopl jsi míč až do Ameriky?“ ptá se ho Juraj. V duchu se chichotá, protože odpoledne, když v kuchyni psal úkoly z matiky, uslyšel zvenčí nějaký divný zvuk, vyhlédl potají z okna a zahlédl brášku, jak drandí na kole.

„Nedokopl,“ odpoví Peter, ale v jeho hlasu nezaznívá žádný smutek.